

POSĖDŽIAVO ALTS CENTRO VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba po ilgesnės pertraukos susirinko posėdžio liepos 23 d., V. ir S. Abrašių bute.

Sąjungos pirm. Vytautas Abraitis pranešė apie ALT S-gos atstovų Amerikos Lietuvių Taryboje veiklą. S-gos atstovais yra: inž. Eugenijus Bartkus, Teodoras Blinstrubas, dr. Steponas Biežis, Kazys Karpus, inž. Jonas Jurkūnas, dr. Bronius Nemickas ir Albinas Trečiokas.

Pirmininkas taip pat informavo apie dabartinį Dirvos finansinį stovį ir Vilties spauštuvės reikalus.

Antanas Senikas referavo apie A. Smetonos monografiją, kurios darbas jau beveik įpusėtas ir dedamos pastangos kad nustatytu laiku, dar prieš Kalėdas, veikalas pasirodytų.

Prenumeratoriai jau renkami ir pageidauta, kad surinktos lėšos būtų tuojau persiunčiamos S-gos išdėninkui Povilui Ališauskui, nes tolimesnis darbas reikalauja apmokėti su spausdinimu susijusias išlaidas.

Užsiprenumeruoti galima per S-gos skyrių vadovybes, centro valdybą ir Dirvoje.

Be to, posėdyje svarstytas ALT S-gos skyrių pirmininkų ir Tarybos suvažiavimas, numatomas sukviesti rugsėjo mėn. gale.

Buvo diskutuota S-gos skyrių veikla, iš kurių pasiūlymi East Chicagos skyrius, gausiai paremdamas Tautinės Sąjungos darbus.

LAIŠKAS VALSTYBĖS SEKRETORIUI

Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai Washingtone, Pabaltijo valstybių de jure pripažinimo sukakties proga, parašė JAV Valstybės Sekretoriui D. Rusk laišką kurio vertimą čia spausdiname:

- Prieš keturiasdešimt metų, 1922 m. liepos 28 d. Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė suteikė Pabaltijo Respublikoms, Estijai, Latvijai ir Lietuvai de jure pripažinimą.

P. Evan E. Young, Jungtinių Valstijų Igaliojimas Rygoje, savo 1922 m. balandžio 6 d. sugestijoje tuoju pripažinti Pabaltijo Respublikas, tarp kita pabrėžė, kad tų Respublikų Vyriausybės yra susidariusios su jų pavaldinių sutikimu:

"Taip pat svarbu yra priimti dėmesin tą faktą, kad kiekvienam tų kraštų vyriausybių esančių valdžioje asmenys atstovauja didžiąją gyventojų daugumą, jų tautiniai rinkimai buvo padaryti viešai ir jais suteikta galimybė rinkikams laisvai pareikšti savo valią: trumpai tariant, tų vyriausybių valdžios vykdymas eina iš jų atitinkamų tautų ir jųjų sutikimu."

Tat, Jungtinės Valstijos, suteikdamos de jure pripažinimą, formaliai ir iškilmingai patvirtino laisvo apsisprendimo principą, pagrįstą suinteresuotų tautų laisva valia.

Nuo to laiko, Jungtinės Valstijos tvirtai laikėsi pripažinimo Pabaltijo Valstybėms teisių pasirinkti savitą valdymo formą ir likti laisvomis ir nepriklausomomis. 1940 m. birželio mėnesį Sovietų Sąjunga sulaužydama tarptautines sutartis ir iškilmingus savo pasižadėjimus respektuoti Pabaltijo Valstybių teritorinę neliečiamybę ir politinę nepriklausomybę, jas jėga užėmė, ir aneksavo. Jungtinės Valstijos savo nusistatymo nepakeitė, bet pasmerkė šį Sovietų Sąjungos neteisėtą veiksma ir pakartotinai patvirtino savo nusistatymą pasipriešinti bet kokiai intervencijos formai į kitų suverenių valstybių vidaus reikalus.

Tvirta Jungtinių Valstijų laikysena yra nepaprastos svarbos mūsų atitinkamų tautų moralės palaikymui ir mūsų tautinio palikimo išsaugojimui.

Šios sukakties proga, diplomatiniai Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai nori išreikšti Jums, Pone, Sekretoriui, ir Jungtinių

DIRVA

Nr. 88 Rugpiūtis-August 1, 1962 Cleveland, Ohio

Prezidento kova su kongresu

PREZIDENTO NĖ VIENAS DIDESNIS REFORMOS PROJEKTAS NEPRAĖJO PER KONGRESĄ, NEPAISANT DEMOKRATŲ TURIMOS DAUGUMOS. — NEITIKĖTINA, KAD TĄ DAUGUMĄ PADIDINTŲ ŠIŲ METŲ RINKIMAI, NES DAUGELIS RINKĖJŲ YRA PRIEŠINGI FEDERALINĖS VALDŽIOS GALIOS PADIDINIMUI IR GALVOJA KONSERVATYVIAI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Per 18 savo valdymo mėnesių prezidentui J. F. Kennedy nepasisekė per kongresą praveisti nė vienos didesnės vidaus reformos. Kongresas pasisakė prieš jo pasiūlymus federalinės valdžios priemonėmis (ir su tuo susijusiu mokesčiu padidininimu) turėti daugiau įtakos į švietimo reikalus, miestų tvarkymą, žemės ūkį ir pagaliau atmetė nemokamo gydymo seniesiems projektą. Po paskutiniojo atmetimo supykęs prezidentas pareiškė, kad visą bylą jis atiduosias spręsti tautai per šių metų lapkričio rinkimus, tačiau jis nepaaiškino, kodėl dabar jau turimos jo partijos — demokratų — daugumos abejuose kongreso rūmuose: senate ir atstovų rūmuose — neužtenka jo pasiūlymams praveisti. Gali atsitikti, kad demokratų balsų padidėjimas abejuose rūmuose dar neatneš paramos jo projektams.

Iš viso JAV istorija žino tik vieną atsitikimą, kada per tarpinius rinkimus, t. y. ne tada kada renkamas pats prezidentas, o tik atstovų rūmai ir trečdalis senato, kaip šiais metais, būtų laimėjusi prezidentą turinti partija. Tai buvo 1934 metais prezidentaujant F. D. Rooseveltui. Tačiau tada buvo kiti laikai, visi jautė ūkinę depresiją ir tikėjosi atkūtimo iš Rooseveltto. Prezidentas Kennedy toli gražu neturi tokio populiarumo, kokį turėjo Roose-

veltas ar kitas moderniųjų laikų ryškus demokratų prezidentas — W. Wilsonas.

Kai Eisenhoweris laimėjo rinkimus 1952 m., respublikonai turėjo daugumą, nors labai nežymią, abejuose kongreso rūmuose, tačiau jos neteko per 1954 m. rinkimus. Per 1958 metų rinkimus Eisenhoweris varė labai plačią kampaniją už savo partiją, tačiau nepaisant jo asmeniškio prestižo, rezultatai buvo stačiai katastrofiški.

1960 m. Kennedy laimėjo prezidentūrą, galima sakyti, mikroskopiška persvara, o jo partija, palyginus su 1958 m., pralaimėjo atstovų rūmuose 21 vietą! Tai tarp kitko reiškė, kad balsuotojų tarpe reikėsi gana smarkus polinkis į respublikonų siūlomą konservatizmą ir nenora platesnių reformų.

Čia reiktų dar pastebėti, kad dėl rinkimų sistemos nuostatų rinkimų rezultatuose ne visados atspindi tautos daugumos valia. Ryškiausias pavyzdys yra 'medicare' atmetimas. Prieš balsavo 52 senatoriai, kurie buvo išrinkti 24.254.000 balsų, už — 48 senatoriai, kurie gavo 40.159.000 balsų! (Tai dėl to, kad Arizono du senatoriai turi tokį pat balso svorį kaip du didžiulių New Yorko ar Kalifornijos valstijų senatoriai). Tačiau nepaisant to, kaip teigia W. Lippmanas, Kennedy administracijos šalininkas, yra faktas, kad prieš administracijos plačių reformų pasiūlymus balsavo visi respublikonai ir beveik trečdalis demokratų, o tai reiškia, kad jie jaučia savo rinkimų nusistatymą. Todėl Lippmanas iš to išveda dėsni, kad prezidentas, norėdamas praveisti bet kokią didesnę reformą, turi turėti 2/3 daugumą.

Kitas komentatorius James Reston nurodo, kad metų bėgyje pasikeitė kongreso ir prezidento santykiai. JAV konstitucijos autoriai tikėjosi, kad kongreso nariai turės daugybę įvairiausių pasiūlymų, nuo kurių apsiginti jie prezidentui suteikė veto teisę. Dabar pergyvename visai

Nepriklausomybės laikais Vytauto D. muziejaus sodelyje stovėjęs paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę, bolševikams okupavus Lietuvą, buvo nugriautas, kad neprimintų lietuviams nepriklausomybės.

Tūkstančiai lietuvių gyvybę paaukojo, kad Lietuva būtų laisva ir nepriklausoma!

Šių metų liepos 28 d. suka 40 metų nuo to laiko kai JAV cyriausybė pripažino Lietuvą de jure.

Tai buvo didelės reikšmės aktas. Jį lietuvių tauta, su išeivija imtinai, sutiko su dideliausiu džiaugsmu.

Šios sukakties proga Lietuvių Tautos ir išeivijos dėmesys su dėkingumu nukreiptas į JAV. Jos, remdamosios laisvo tautų apsisprendimo principu, pripažino Lietuvą de jure. Kai ant Lietuvos nusileido naktis ir Sovietų Sąjunga ją okupavo, JAV pasmerkė tą Sovietų smurto aktą. Jos atsisakė pripažinti Lietuvos okupaciją. Panašiai pasielgė ir eilė kitų prietelių Lietuvai valstybių. To kilnaus nusistatymo dėka, Lietuvos valstybė ligšiol

tebėra tarptautinės valstybių bendruomenės narys. Lietuvos Diplomatinė Tarnyba tebeveikia ir Lietuvos trispalvė gali ir garbingai plevėsuos tos sukakties dieną šios šalies sostinėje, Washingtone.

Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė didelės veiklos, aukų ir ryžto vaisius. Visai teisingai Karo Muziejaus šventovėje, Kaune, buvo pažymėta, kad laisvė laimėta per aukas ir pasišventimą.

Tūkstančiai lietuvių gyvybę paaukojo ant Lietuvos aukuro, kad Jinai būtų laisva ir nepriklausoma, kad Ji amžiais gyvuotų laisva.

Šia sukaktuvine proga, laikau garbinga pareiga prisiminti ir pareikšti dėkingumą žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Aš reiškiu taip pat gilią padėką ir visiems gyviesiems Lietuvos ir išeivijos veikėjams bei geraširdžiams tautiečiams, kurie, vienu ar kitu būdu, krutėjo dėl Lietuvos. Man ypatingai malonu reikšti padėkos žodį lietuvių išeivijai JAV. Ji nieko iš Lietuvos sau nelaukė; ji jai besąlyginiai atidavė savo širdį, laiką ir turtą.

Ji ir šiandieną tebetęsia kovą už Tėvų Žemės išlaisvinimą.

Dėkoju ir už moralinę paramą, kurios iš savo tautiečių susilaukiu dabartinėje Lietuvos Atstovo pareigose. Jos sunkios, bet jas saldina pasišventėliai tautiečiai. Jų gretose, dėl bendro labo, smagu kovot, pavargt ir kentėt.

Lietuvių susiklausyme, vieningume ir ryžte — Tautos galybė ir šviesesnio rytojaus viltis. Kova už Lietuvos laisvę — garbinga ir dėkinga kova. Tat, tęskim pasišvesti ir ištverti iki galo. Neklauskim, kaip ilgai. Pasišventimo mummyse turi būti daugiau Lietuvą išlaisvinti, negu okupanto ryžto mindžioti Lietuvos žemę ir jos šventąsias teises.

J. Kajeckas, Lietuvos Atstovas

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Alžiro laikinosios vyriausybės galva Ben Kheda šaukiasi visų politinių frakcijų sutarimo, nes kraštas

JADVYGA PAUKŠTIENĖ

Kauno vizija (Aliejus)

ALT PAGRINDUS PRAPLĖTUS

Ne lengvą, bet įtemptą savaitgalį praleido organizacijų atstovai, susirinkę aptarti ALT tolimesnį likimą. Pasiekus susitarimo ALT pagrindams praplėsti, nugalėta kliūtis ne tik paties ALT organizacijai tobulėti, bet kartu buvo užkirstas kelias tolimesniam mūsų visuomenės susiskaldymui, kurio kas kart didesniu įnirtimu ir kas kart rafinuotesnėmis priemonėmis siekia tie, kuriems rūpi išvengti jėgų paralizavimas, nuotaikų žlugdymas, palenkimas viliojimams "bendradarbiauti" kultūrinėje srityje ir t.t.

Skilimo pavojus, priartėjęs briaunos, žlugo. ALT reformų klausimas nebuvo tam keliamas, kad ALT žlugdyti, bet kad jį plėsti, pagyventi ir padaryti taiklesnį kovos už Lietuvos laisvę ginklų patriotiškosios išviejios rankose.

* * *

Vietoje ligišiolinio Vykdomojo Komiteto sutarta sudaryti 11 atstovų valdybą, kuri išsirinks sau vykdomąjį organą. Naujai sudarytoji valdyba apspręs ir sudarys sąlygas iki šiol ALT nedalyvavusioms politinėms grupėms ar organizacijoms į ALT įstoti. Apie kitas sutartas įvykdyti reformų detales sužinosime iš ALT suvažiavime dalyvavusių atstovų pranešimų. Tuo tarpu tiek aišku, kad ALT iki šiol sudariusių politinių grupių ir susivienijimų atstovai suprato padėties rimtį ir, nors kietai laikydami savo nusistatymų ir principų, rado kelių ir būdų kompromisams ir susitarimams.

Kompromisai tokiais atvejais neišvengiami, jei susitarimo siekiama turint prieš akis ne įstatų raidę, bet pačios organizacijos dvasią ir jos tolimesnį likimą. Kompromisinius susitarimus visada bus laiko taisyti, tobulinti ir priderinti prie sąlygų ir laiko reikalavimų. Tat neveltui ir ALT S-gos atstovas inž. Jonas Jūrkūnas savo žodyje ir paminėjo, kad ALT S-ga, sveikindama padarytą pažangą ALT reformų klausime, palieka sau laisvas rankas siekiant tolimesnių reformų ir organizacinių tobulinimų.

* * *

Pagal priimtus susitarimus atsiveria galimybės ALT papildyti didesniu organizacijų bei jų atstovų skaičiumi. Bet ne čia pati esmė. Esmė yra į ALT įeinančių organizacijų atstovų geroje valioje, jų pozityviame nusiteikime, ne jų siekimuose įnešti dar daugiau erzelių ir vaidų į organizaciją, kuri dėl tų vaidų jau buvo beprineanti liepto galą.

Ne skaldymosi ir užsispyrimo, o susitarimo dvasia vadovaujantis ALT ne tik atgaus mūsų visuomenėje užtarnautą pagarbą ir paramą, bet įgys didesnį svorį ir galės tarti svaresnį žodį ten, kur einama ne sau garbės ieškoti, bet ieškoti ir surasti paramos gyvybiniams mūsų tautos ir valstybės interesams. (j. č.)

KAIP AŠ SUPAŽINDINAU AMERIKIECIUS SU "LITUANUS"

Prieš kiek laiko prenumeravau "Lituanus" žurnalą sau ir vienas pats jį skaitydavau. Pereitais metais tik susipratau, kad šis žurnalas skirtas ne tiek mums lietuviams, kiek amerikiečiams bei kitiems angliškai kalbančioms svetimtaučiams. Todėl pereinę metų prenumeratas 2 dol. pasiunčiau ir užsakiau žurnalą ne sau, bet mūsų nedidelio provincijos miestelio (kuriame tik aš vienas esu lietuvis) bibliotekai. Po šio darbo sekiau, kas dėjos su "Lituanus" mūsų bibliotekoje: laiks nuo laiko mažiau žmones jį vartant, kai kuriuos atidžiai skaitant, bet didžiausias siurprizas atėjo man šiemet. Prenumeratai išsibaigus užmiršau 2 dol. vėl pasiųsti, tačiau "Lituanus" nenustojo bibliotekos lankyti. Pasiteiravau ir sužinojau, kad skaitytojams pageidaujant, pati biblioteka prenumeratą atnaujino!

Mieli skaitytojai; pasekit mano pavyzdžių ir paaukokit 2 dol. dar šiandien — atlikt vieną iš svarbiausių žingsnių lietuvių bylos kėlime. Užsiprenumeruokit "Lituanus" savo vietos bibliotekai. Žurnalas metams tik 2 dol., redakcijos adresas: LITUANUS, 916 Wiloughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

V. J. Šliupas

PUIKUS VAKARAS

Tėvynės Garsų radijo vakaras Clevelande buvo ne tik gražus mūsų solidarumo įrodymas, bet ir įspūdingas lietuviškumo

pasiraiškimas. Kultūringa aplinka, gero skonio programa ir skaidri nuotaika pakėlė mūsų dvasią ir padarė gilaus įspūdžio sveikiam amerikiečiams, kurie nesitikėjo tokio aukšto lygio pobūvio. Nėra jokios abejonės, kad šis "Tėvynės Garsų" vakaras dar ilgai ir plačiai skambės taurios tautos laisvės vertumui.

Julius Smetona
Cleveland

• "Laisvės kovų dainos" galima užsisakyti per Dirvą. Toliau nuo skelbiamų platinotų gyveną ir norį įsigyti tą vertingą dainų rinkinį, gali tai padaryti, atsiuntę per Dirvą Lietuvos Nepriklausomybės Fondui auką, ne mažesnę, kaip 10 dol.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

JADVGA PAUKŠTIENĖ

Prie upelio (Aliejus)

Bankrotas okupuotos Lietuvos kolchozuose

Liepos 18-19 d. Vilniuje buvo sušauktas respublikinio komunistų partijos centro komiteto posėdis (trečiasis plenumas). Sniečkus ilgai pranešime (sutrumpinta jo stenograma užima du didelius laikraščio puslapius) dėstė "visų didžiausių rūpestį" — kaip stiprinti vadinamą visuomeninį ūkį, tai yra, kolchozus ir sovchozus. Šalia pamokymų, Sniečkus minėjo kiek ir faktų bei skaičių.

1. Per pastaruosius aštuonerius metus Lietuvos žemės ūkio bendroji produkcija padidėjusi pusantro karto (t. y., 50% prieauglis). Būdinga, kad padidėjimas dabar skaičiuojamas, lyginant su 1953 metų padėtimi, tai yra, su padėtimi po Stalino mirties. Visą tą laiką buvo raginami kasmet pakelti žemės ūkio gamybą po 20, 25 ar daugiau nuosimčių kasmet. Bet po aštuonerių metų prieauglis tesiekia tik 50%, taigi tik apie 6% kasmet.

2. "Kolūkių ir tarybinių ūkių lyginamasis svoris bendroje mėsos pardavimo valstybei apimtyje 1961 metais sudarė 60% ir pieno — 73%", — sakė Sniečkus.

Ko jis, tačiau, nepaminėjo, tai kad tie kolūkiai ir tarybiniai ūkiai naudoja

apie 95% visos ūkinės žemės, o "nevisuomeniškai" naudojamų sklypelių tik apie 5%. Pora aritmetikos veiksmų parodo, kad privatinis naudojamos žemės vienetas pagamina valstybei mėsos apie 1/3, o pieno apie 1/4 kartų ir pieno apie 1/3 kartus daugiau, negu "visuomeninės" žemės vienetas. Be to, kolchozai bei sovchozai mėsa gamina tik valstybei perduoti, o pieno irgi tik mažą dalį vartoja jauniems gyvuliams šerti, tuo tarpu iš privatinės žemės mėsa ir pienu turi apsirūpinti beveik visi žemės ūkių darbininkai ir jų šeimos. Tad, jei būtų imama dėmesinis įsisa gamyba, tai privatinės ir "visuomeninės" žemės našumo skirtumo rodiklis padidėtų apie trigubai. 1957 metų duomenimis (to paties Sniečkaus pateiktai duomenimis), visai pieno gamyba privatinėje žemėje buvo net apie 45 kartus geresnė, negu "visuomeninėje". Tas skirtumas, matyt, ne kažn kiek bus pasikeitęs ir dabar, jei privatiniai sklypai vien valstybei perduoti sugebėjo po septynių metų daugiau, negu kolchoziniai.

3. Kalbėdamas apie elektrifikaciją, Sniečkus pranešė, kad "šių metų pradžioje buvo elektrifikuoti 1058 kolūkiai, arba 57% bendro jų skaičiaus, ir 223 tarybiniai ūkiai, arba... procentai visų tarybinių ūkių".

Tarybinių ūkių (sovchozų) procentų skaitmenys kai kuriuose laikraščiuose išsiskust, kituose patvirtinėjus sakinio dalis visiškai praleista. Taigi, arba Sniečkus buvo suklydęs nurodymas sovchozų procentą, arba partija nenori atskleisti tikro sovchozų skaičiaus.

Kolchozų skaičių galima matyti iš paminėjimo, kad 1058 yra 57% viso kolchozų skaičiaus. Išeina, kad iš viso kolchozų Lietuvoje dabar yra 1856, ar gal vienu daugiau ar mažiau. 1959 metais jų buvo truputį per du tūkstančius, o sovchozų buvo nepilnas šimtas. Bet tada kaip tik pasirodė žinelių, kad tai šen tai ten kolchozas yra paverstas sovchozu. Tačiau tokių žinelių tebuvo labai mažai. Apie tokias transformacijas buvo vengiama viešai kalbėti. Suprantama kodėl. Teoriškai kolchozas rodomas, kaip jo "narių" kolektyvinė nuosavybė. Kolchozo pavertimas sovchozu jau yra antras nusavinimas, būtent, nusavinimas žemės, kuri juk buvo gi kolchozo

nariams "duota naudotis nemokamai ir amžinai", o taip pat ir nusavinimas turto, kuris kolchozo "narių" yra buvęs sudėtas arba vėliau bendrai uždirbtas. Tokios transformacijos metu kolchozo "nariai" iš "savininkų ir šeiminkų" paverčiami valstybinio dvaro bernais, samdiniais. Nors praktikoje žmonės ta transformacija gal ir nesudaro nieko blogiau, o gal net geriau, nes tapdami valdinio dvaro samdiniais jie ima gauti nustatytą atlyginimą už darbą (o kolchozo atlyginimas — "kiek išeis"), bet teoriškai tokia transformacija vistiek yra iškilmingai duoto žodžio laužymas iš partijos ir valdžios pusės. Ta ir buvo priežastis, kad partija nesigyrė tomis reformomis. Tačiau dabar savo pranešime Sniečkus prasitarė, kad

"Didelė tarybinių ūkių dalis įkurta 1959 metais ekonomiškai silpnų kolūkių pagrindu".

Vadinasi, sovchozais buvo paversti faktiškai visai bankrutavę kolchozai. Matyt, kad subankrutavusių kolchozų būta per pusantro šimto, nes iš dviejų su kaupu tūkstančių kolchozų liko tik 1856, o iš nepilno šimto sovchozų pasidarė daugiau kaip 223. Čia įvyko panašus procesas, kaip kartais atsitinka ir kapitalistinėse sistemose, kai kreditorius perima nusiskurdusį ūkį savo nuosavybėn, o buvusiam savininkui leidžia pasilikti jame darbininku. Komunistai tokius reiškinius labai smerkia, todėl patys tą padarę vengė girtis...

4. Sovchozai, tačiau, nėra tikra priemonė išsigelbėti iš nuostolingų ūkininkavimo. Anot Sniečkaus, esą sovchozų, kuriuose ūkininkaujama nebologai (nurodė pavyzdį, nors ir nelabai įspūdingą — Beinoravos ūkis Radviliškio rajone 1961 metus baigęs su 26 tūkstančiais rublių pelno, bet tai yra tik po keliolika rublių pelno iš hektaro...), bet, sako, kad

"eilėje tarybinių ūkių darbo našumas dar tebėra žemas, produkcijos savikaina aukšta, o dėl to šie ūkiai duoda nuostolį... Ypač nepakenčiama padėtis susidarė mėsos kombinatų pagalbinuose ūkiuose ir Miškų ūkio ir miško pramonės ūkiuose. Antai, Kauno mėsos kombinato pagalbiniam Alšėnų ūkyje, kurio bendras plotas sudaro daugiau kaip penkis tūkstančius hektarų, pernai buvo nupenėta

Spaudoje
pasidairius

VIENYBĖ (liepos 27 d.) prisiminė Drauge ir Dirvoje tilpusį "Atvirą laišką studentui pavergtoje Lietuvoje".

- "Kiek studentų jį perskaitys?" - klausia Vienybė. Dar gi kai autorius net pavarėdė nedrįsiai pasirašyti! Ir štai kas siūloma Vienybėje -

"Ar ne vyriškiau nuvažiuoti į Vilnių ir asmeniškai žodį kitą sumesti? Bet vyru būti sunkiau negu vaikiškai žaisli laišku, kuris, aišku, adresato nepasieks."

Nors ne Vienybės patarimu pasinaudojęs, bet laisva savo valia į Vilnių nuvažiavęs čikagietis Dan Kuraitis, "žodį, kitą sumetė," bet su sovietiniais saugumo žmonėmis, Pagaliau, didesnių nemalonumų išvengė, pasirašęs Tiesoje atspausdintą "apgailėstą" už okup. Lietuvos gyvenimo aprašymą knygoje "Anapus geležinės uždangos". Dan Kuraičio kelionės įspūdžiai šį kartą bus tikrai įdomesni ir būdingesni. Kažkas atsitiko, kad smarkokai jį prigrėbė sovietų saugumo vyrai turėjo pasitenkinti išreikalavę "apgailėstą". Čikagiečiai tikisi, kad jam pavyks sveikam išnešti kudašius. Bent "Naujienos" (liepos 28 d.) mano, kad iš Washingtono sovietinės ambasados, Vilniun pasiūta telegrama pakeitusi "Vilniuje veikiančių rusų policininkų taktiką".

Yra dar viena galimybė. Dan Kuraitis grįžęs ir "prisiminęs" kas gresia jo giminei okup. Lietuvoje jam vėl atvirai išsižiojus apie tikrą padėtį, gali ir neberašyti kitos knygos. Kad jos ir nebereikia. Tarp Vienybės patarimų ir Dan Kuraičio įvykių ryšys aiškus ir be aiškinimų.

tik 77 galvijai ir 100 kiaušinių. Ūkyje daug pašarų iššvaistyta, pašarų naudojimo apskaita apleista. Pernai ūkis turėjo 93 tūkstančius rublių nuostolio".

Bet sovchozai negali bankrutuoti, kadangi savininkas valstybė, nuostolius ji apmoka per biudžetą, žmonių pinigais, surinktais netiesioginių mokesčių būdu — apyvartos mokesčiu, glūdinčiu visų, ypač plataus vartojimo prekių kainose, o dabar dar ir maisto kainose.

5. Apie garantuotą atlyginimą svajojama ir kolchozuose. Partija ragina kolchozus nustatyti ir mokėti dirbantiems garantuotą atlyginimą su priedais už geresnius darbo rezultatus. Ta sistema turi pakeisti darbadienių sistemą, kuri dirbantiems visą laiką pasilieka skaudinys: kiek galų gale išeis už darbadienį. Bet Sniečkus pranešime nurodė, kad "pažangesnių formų kolūkiečių darbui apmokėti" ieškojimo rezultatas tuo tarpu tik toks:

"Pernai 72-uose kolūkiuose buvo taikomas garantuotas darbo apmokėjimas pagal piniginius įkainius, nepriskaitant darbadienių".

Taigi, apie 96% kolchozų Lietuvoje dar nesugebėjo pereiti prie "pažangesnio" atlyginimo, nors kalbama apie tai jau treji metai. Iš kitos pusės, tas "pažangesnis" atlyginimas turi ne tik šviesesnių, bet ir tamsesnių žymių. Geriau, kada žmogus žino, kiek jam priklauso už jo atliktą darbą, bet tas "pažangesnis" atlyginimo apskaičiavimas kaip tik yra remiamas pačiu aršiausiu "kapitalistinio išnaudojimo" pagrindu, būtent, vienetiniu atlyginimo apskaičiavimu, tai yra, visam pasaulio darbininkų nemėgiama ir keikiama akordine ("piecwork") sistema, kuri žemės ūkyje yra ypač nepatogi ir erzinti.

(Pabaiga kitame numeryje)

Tyla didžiojo dauboj

ANDRIUS NORIMAS

Tarytum žalia kepurė stovi eglėmis apžėlęs kalnas. Jo papėdėje miesto namai atrodo lyg žaisliukai. Ankstyvo ryto žemi saulės spinduliai veržiasi iš abipus kalno į miesto slėnį ir nuo pat viršūnės didžiulis šešėlis krinta ant miesto milžinišku ilgu ruožu. Keista - vieno miesto daly žviesu, o kito - sutemos. Rytais Flagstaffo miestas yra tikrojo milžino paukšmėjų.

Antanas kurį laiką žvalgosi aplink. Gaivus ryto oras ir rasota žolė liudija apie buvusią šaltą naktį. Atsisėdęs kėdėje prie išsinuomoto kambario durų, klaidžioja akimis į geležinkelio bėgius, šalia jų riedančias plentų mašinas, į atokiau stūksančias atskiras užmiesčio vilas. Galvoja apie šio automobilistų viešo bučio sutvarkymą. Moteliais tokie pakelės viešbučiai vadinami.

"Keliaują automobiliais žmonės sustoja pailsėti ir praleisti naktį beveik kaip namie. Švariai paklota lova, elektros šviesa ir šildymas, vanduo ir purkšlė, atskiras prausimuisi kambarėlis, laikrodis-žadintuvas ir net televizijos aparatas, veikia įmetus 25 centų monetą. Tokių kambarių yra apie trisdešimt. Gal ir ne visi kas naktį būna užimti, bet ne mažiau kaip pusė jų atneša gerą pelną savininkui. Pamanyti tik - už vieną naktį ima po 8 dolerius. Už 15 kambarių jau 120 dolerių per vieną tik dieną. Aš nė per savaitę tiek neuždirbu. Tiesa, reikia kambarius valyti, tvarkyti, įvairius mokesčius mokėti. Kažuoja elektros, dujos, vanduo. Tokiam moteliui įsigyti nemažą kapitalą reikia turėti."

Antanas atsidūsta. Ir jis norėtų panašaus verslo imtis, kad tik turėtų tam pakankamai pinigų.

"Juk toks motelis vertas mažiausiai šimto tūkstančių dolerių. Pirkti galima būtų ir už mažiau, įmokėjus, prileiskim, dvidešimt tūkstančių. Likusi 80, 000 dolerių suma būtų paskirstyta tam tikrais įmokėjimais, sąrysim, dvidešimčiai metų. Atseit, į metus po keturis tūkstančius skolos... Bet ar norės Genė tokia skolą užsitraukti? Ji greičiausiai nenorės, kaip ji sako, rizikuoti... Žinoma, prisidėtų dar procentai ir mokesčiai. Na, sąrysim, po penkis tūkstančius į metus, vietoj keturių, būtų skolos. Tai sudarytų virš 400 dolerių kas mėnesį. Reikia pridėti dar elektros, dujas, švaros palaikymo, skalbyklos išlaidas. Gal per mėnesį susidarytų iki 600 dolerių išlaidų. Na, o dabar pajamos".

Antanas išsiima užrašų knygutę ir pieštuką. Bailiai pasižiūri į paliktą durų plyšį, ir kurį lai-

ką klausosi, lyg bijodamas, jog jo mintis išgirs žmona, visada priešinga jo geriems sumanymams. Rašydamas skaičius, toliau samprotauja:

"Pajamas negalima skaičiuoti nuo visų 30 kambarių. Imsim tik pusę - 15 kambarių pajamas. Tai sudaro 120 dolerių į dieną. Per mėnesį... Vaje, per mėnesį išėina net trys tūkstančiai šeši šimtai! Palauk... ar ne mažiau? Juk žiemos mėnesiais į Arizoną mažai kas tekeliauja. Tačiau su reikalais daugelis žmonių važinėja. Taigi, vistiek, reikia imti ne 15 kambarių vidurkį, o dar mažiau. Sakysim, tik penki kambariai vidutiniškai kasdien yra išnuomojami. Tai sudaro diena 40 dolerių. Mėnesiui būtų 1200. Vistiek geras pelnas!"

- Ko tu taip anksti atsikėlei? - Antano žmona blaško jo svajones pro atdaras duris. - Dar tik šešios.

- Nebenoriu miego... Galvoju apie šio motelio biznį... Na, bet aš manau, kad mums laikas keliauti. Dar geras galas iki Grand Canyon, o be to, dar pačia daubą reikia apžiūrėti.

Antanas įeina į kambarį. Šešerių metų dukrelė Nijolė dar miega. Antanas ją pajudina už petuko.

- Kelkis, Nijole, važiuosim! - Duok mergaitė išsimiegoti... - draudžia žmona, - nežadink jos. Užteks to laiko. Tau kad tik lėkti-važiuoti... Ko mes taip skubam? Juk atostogas turi, o ne į gaisrą bėgi.

- Ir man gaila jos žadinti, bet juk ji pati norėjo kasdien anksti keltis ir viską pamatyti.

Tačiau Nijolė jau nebe miega. Ji pakelia susitaršiusią šviesių plaukų galvutę.

- Ar jau važiuojam į daubą?

- Kelkis, mažyte, - sako Antanas, o žmona padeda mergytei nusiprausti ir apsirengti. Tuo tarpu Antanas išėina į gatvę ieškoti kokio nors restorano, kur jie galėtų gauti kavos. Tačiau nuėjęs kelis blokus jokio atdaro restorano ar net užkandinės neranda. Dar ankstyvas laikas ir viskas uždaryta. Grįžta į motelį. Visa šeima atsigeria pakeliui vakar nupirktu pieno ir pavalgo iš turimų maisto atsargų - padžiūvusios duonos su išsileidusiu nuo šilumos sviestu ir dešros gabalu.

Daug ruoštis nereikia, nes juk ir taip jie keliauja - visa kas reikalinga keliuoneje su savimi vežasi. Netrukus visi susėda į žalsvą Chevroletą. Antanas privažiuoja prie gazolino stoties. Miegūistas patarnautojas pripildo benzino, nes prieky visa

diena keliuonės.

Pagaliau viskas atlikta. Nijolė nekantriai šokinėja užpalkinė sėdynėje, Genė dairosi į Flagstaffo miesto vis retėjančius namus, o Antanas, stotį pažvelgęs į žemėlapi, pro didįjį Humphrey kalną pasuka į 89 kelią. Tarp eglėlių ir pušų platakas kelias vis leidžiasi žemyn. Keliautojai atsiranda kalnuotoj Wupatki dykynėje. Pusiau smėlio, pusiau molio kalvos, krūmais ir sausa žole apaugusios.

Po gero pusvalandžio, privažiavęs kryžkelę, Antanas pasuka į 64 kelią. Dabar jau automobilis urgzdamas kopina vis aukštesnius urgzdamas dykynės slėnį. Čia netoli Navajo indėnų rezervacija. Genė nervuojasi ir baiminasi kai automobilis kyla vis aukštesniau ir labai vingiuotu keliu. Protarpiais automobilis atsiranda tarp kybančių vieno kelio pusės uolų, o iš kitos pusės Genė mato čia pat staigiai žemyn viliojančias prarajas. Tik medžių viršūnės iš gilaus griovio tekyšo.

Antanas gi jaučia didelį malonumą, kas minutę vis kiton purną puikiai dirbančios mašinos vairą sukiudamas. Pasitaiko iš priešingos krypties atvažiuojančių automobilių, bet daugiau vis kas nors pralenkia juos, labai drąsiai siauru kalnų keliu praeidami kone 50 mylių greičiu. Tačiau Antanas laiko nustatytą čia 35 mylių greitį, dabodamas vingius ir posūkius, kur kelio ženklai rodo greičio sumažinimą net iki 15 mylių staigiosiuose posūkiuose. Antanas dar neįpratęs kalnuose važinėti.

Vairuodamas Antanas nedaug gali gėrėtis puikiais kalnų vaizdais, kaskart besikeičiančia panorama, augalais ar apačioje šniokščiančiu kalnų upeliu. Tačiau jis džiūgiauja galįs nors kar-

Rochesterio lituanistinės mokyklos baigimo išskilmės buvo sujungtos su birželio įvykių minėjimu, tad baigusieji mokyklą mokiniai programą pritaikė tos dienos nuotakai. Nuotraukoje mokiniai skaito Brazilijos "De profundis". Iš kairės: M. Sinkutė, Z. Vitkutė, A. Vitkutė, V. Reginaitė, A. Sabalis, M. Poškutė, G. Regina, L. Staškevičiūtė, A. Jankus, D. Janušaitė, N. Jurkutė, I. Jankūnaitė.

tą raižyti plačiąją Ameriką ir gėrėtis jos gamta. Juk anksčiau jis keliaudavo tik trumpais nuotakais. O, taip... Su Maryte jis buvo nuvažiavęs net iki Niagaros krioklio... O, tai buvo puiki, neužmirštama keliuonė!

- Žinai ką, Genute, taria žmonai, norėdamas užmiršti buvusios meilės vaizdus, - man atrodo, motelio savininkai padaro gerą biznį... Kad taip mums koki motelį įsigijus...

- Dar ką išsigalvos! - murma Genė, jau kiek įpratus prie siauro kelio vingių ir taip pat ėmusi gėrėtis aplinka.

- Rimtai, aš apskaičiavau, kad per dieną jie mažiausiai gauna 40 dolerių pajamų. Per mėnesį tūkstantis du šimtai, o per metus mažiausiai keturiolika... taip, keturiolika tūkstančių ir keturi šimtai. Išlaidų būtų nedaug...

- Tik jau nesvajok, pats uba-

Rochesterio lituanistinės mokyklos pirmosios laidos abiturientai su LB valdybos nariais ir mokyklos vedėju. Sėdi iš kairės abiturientės: M. Sinkutė, Z. Vitkutė, A. Vitkutė, M. Poškutė, V. Reginaitė, L. Staškevičiūtė, D. Janušaitė, N. Jurkutė, I. Jankūnaitė. Stovi: LB valdybos narys J. Jankus, mokyklos vedėjas B. Krokys, LB valdybos pirm. K. Sabalis ir abiturientai G. Regina, A. Sabalis, A. Jankus, R. Obalis.

gas būdamas, - griežtai nukerta Antaną žmona. - Tam reikia tu-

rėt kapitalo. Reikia taupyti ir turėti ką nors. O mes niekad nesutaupom, nes tu kasmet vis kur nors keliauti išgalvoji...

Antanas pajunta Genės balse tą pažįstamą jam pagiežą. Jis žino, jog jei dar kalbėtų su pačia tema, tada jau sektų žaibai ir perkūnija... Todėl diplomatiškai nutyla.

Nijolė plačiomis aktytėmis žvalgo į apylinkes. Ir jai baisu žiūrėti pro automobilio langą stačiai žemyn, kur baugūs skardžiai, apžėlę krūmokšniai, vilioja gilybe. Bet dabar jos tėvelis užskrieja į patį aukštumų viršų. Čia puikus mišrus miškas gaubia kelią iš abiejų šonų. Tačiau miško kvapas ir malonus mašinos supimas migdo mergaitę. Nijolė kurį laiką spiriasi miegui, bet netrukus pradeda snauti.

(Bus daugiau)

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA

MOKAME

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(45)

Tai Julija, dantimis kalendama iš šalčio, buvo pasiūliusi ateiti čion, kitur jiems neradus vietos, kur galėtų netrukdomi pasikalbėti; "Baltasis Angelas" buvo vienintelė kavinė, tebelaikoma atidara šioje apylinkėje. Į dalį salos, kaip ji buvo paaiškinusi, po sutemos buvę uždrausta įeiti, tačiau tas draudimas nebuvęs griežtai kontroliuojamas. Patruliai būdavo iš viešosios, ne slaptosios policijos, o tarp šių policininkų ir AVO narių būta tokio skirtumo, kaip tarp dangaus ir žemės. Reinoldas, kuriam buvo vienodai šalta, džiaugsmingai tam pasiūlymui priitarė, ir tašytų akmenų krūvų bei smalos statinių apsupta medinė pasiūrė, su šalčiu pradžia dingus iš ten gatvių grindėjams, taip pat atrodė tiesiog ideali vieta.

Čia jam Julija papasakojo, kas per tą laiką atsitiko namuose. Abu žmonės, kurie taip intensyviai sekė namą, buvo neatsargūs - tiesa, tik vieną kartą, bet tai buvo ir paskutinis kartas. Jie pasijuto per daug saugūs ir, vietoj vaikščiojė, kaip ligot, antra gatvės puse, pradėjo žingsniuoti ta puse, kurioje buvo įvažiavimas į garažą. Radus atidarytas garažo duris, juos apėmė smalsumas, ir jie rizikavo žvilgtelėti į garažo vidų - tai ir buvo jų klaida, nes ten tykojo Sandoras. Ar tai būta apmokamų šnipelių ar AVO narių, ligšiol nepasisekė nustatyti, nes Sandoras kiek stipriau, negu reikėjo, stumtelėjo jų galvas viena į kitą. Dabar jie tebesą užrakinti, taigi Reinoldas

galįs be pavojaus ateiti galutiniams profesoriaus "pagrobimo" planams aptarti. Bet ne anksčiau kaip vidunaktį, pareiškė Julija, taip reikalavęs Janscis.

Reinoldas iš savo pusės jai papasakojo, ką per tą laiką buvo pergyvenęs, ir dabar, dingus trims policininkams, jis pasiūrės tamsoje žiūrėjo į ją. Jis vis tebelaikė jos ranką, ko ji, kaip atrodė, visiškai nejausė: jos rankos tebebuvo sugniauztos ir nugrubusios.

- Iš tikrųjų Jūs visiškai nepakeliate tokių susijaudinimų, panele Iljurinaite, - ramiai pasakė jis. - Mažiausiai galite tai. Bet, jeigu čia pasilikate ir tokį gyvenimą tęsiate, tai juk ne dėlto, kad Jums tai daro malonumą, o gal?

- Malonumą? Mielasis Dieve, kas toks gyvenimas darytų malonumo! Vien tik baimė, badas ir priespauda, o mes - mes turime be paliovos lankstyti iš vienos slėptuvės į kitą, nuolat turime dairytis, ar kas mūsų neseka, ir kartu bijoti pasidairyti, jeigu iš tikrųjų kas nors mus seka. Žodis klaidingoje vietoje, arba nusišypsojimas klaidingu laiku...

- Jūs greičiausiai mieliau išvyktumėte į Vakarus šiandien, negu rytoj, ar ne?

- Taip. Tai yra, ne. Ne, aš negaliu. Matote...

- Dėl Jūsų motinos? - Mano motina! - jis pajuto, kaip ji nusiuko ir žiūrėjo tolymon. - Mano motina yra mirusi, pone Reinoldai.

- Mirusi? - paklausė jis nustebęs. - Jūsų tėvas taip negalvojo.

- Aš žinau, aš žinau, - jos balsas buvo švelnus, kai ji kalbėjo toliau: - Vargšas Janscis, jis niekada netikės, kad motina mirusi. Ji jau buvo mirštant, kai ją išvežė, dalis plaučių jau beveik neveikė, jai tebuvo likę gyventi nedaugiau dviejų dienų. Tačiau Janscis niekada netikės. Jis gyvens viltimi, kol pats bus gyvas.

- O Jūs, Jūs dar stiprinatėte jo viltis?

- Taip. Aš lieku čia, nes Janscis neturi nieko daugiau šiame pasaulyje, ir aš negaliu palikti jo vieno. Tačiau, jeigu jam tai pasakysčiau, jis jau sekantį dieną išgabtų mane per sieną į Austriją - jis niekada neleistų, kad aš rizikuočiau savo gyvybe dėl jo. Ir dėlto aš įtikinėjau jį, kad lieku čia, laukdama savo motinos.

- Aš suprantu.

Tai buvo visa, ką Reinoldas galėjo tą akimirka pasakyti. Jis klausė save, ar galėtų taip elgtis, kaip toji mergina. Tada jam dingtelėjo, kad jis susidaręs įspūdį, lyg Jansciui būtų vistiek, kas jo žmonai atsitiko.

- Sakykite, ar Jūsų tėvas tikrai rūpinosi Jūsų motina? Norėjau pasakyti, ar jis jos ieškojo?

- Jūs tikite, kad jis jos neieškojo, ar ne? Jis visada taip elgiasi; kodėl, aš nežinau. - Ji nutilo akimirka, paskui pridūrė: - Jūs netikėsite, niekas netiki, o tačiau tai tiesa: Vengrijoje yra devynios koncentracinės stovyklos, ir per pastaruosius aštuoniolika mėnesių Janscis buvo penkiose iš jų, ieškodamas net motinos. Jis įėjo į jas, ir kaip matote, vėl išėjo iš jų. Tai skamba neįtikėtinai, ne tiesa?

- Taip, tai skamba neįtikėtinai, - lėtai pasakė Reinoldas.

- Ir jis jos ieškojo tūkstantyje, daugiau kaip tūkstantyje kolchozų - arba ten, kas prieš porą porą metų, iki sukilimo, buvo kolchozai. Jis jos niekad nerado, ir jis jos niekad nerado. Tačiau jis niekad nesiliaus jos ieškojęs ir jos niekada nerado.

Kažkas jos balse sužadino Reinoldo dėmesį. Jis ištiesė ranką ir palietė jos veidą: jis buvo šlapias nuo ašarų, tačiau ji nenusisuko šalin, ir neatrodė, kad jo palietimas būtų buvęs jai nemalonus.

- Aš Jums jau pasakiau, kad šitoks gyvenimas ne Jums, panele Iljurinaite.

- Tamstai aš esu Julija, visada tik Julija. Tamsta neturi ištarti tos pavardės, taip, tamsta neturi apie ją net pagalvoti. Ir kodėl iš tikrųjų aš Jums pasakojau tai?

- Kas žino? Bet kalbėkite toliau, papasakokite man apie Jansci. Truputį žinau apie jį, bet tik truputį.

- Ką aš galiu Jums papasakoti? Sakote, kad žinote truputį; daugiau ir aš nežinau. Mano tėvas niekada nekalba apie praeitį, jis net nesako, kodėl nenori apie tai kalbėti. Aš tikiu, kad jis tegyvena tik dėlto, kad dirbtų taikai ir pagelbėtų tiems, kurie patys negali sau pagelbėti. Aš tikiu, kad jį kankina prisiminimai apie ankstesnius laikus. Jis tiek daug prarado, ir tiek daug kraujo praliejė.

(Bus daugiau)

JUOZO AKSTINO atminimui

Liepos 19 dieną visą lietuviškąjį Montrealį sukrėtė šurpi žinia. Mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo Juozą Akstiną — pačiame gyvenimo vidurkelyje, pačioje kūrybinėje jėgoje, trisdešimt aštuntųjų metų slenkstyje.

Velionis paliko gedinčią žmoną Nijolę, sūnų ir dukrelę. Tačiau prie gilaus artimųjų liūdesio širdimis jungėsi platus montrealiečių ratas, nes šviesios atminties Juozas buvo ne tik iškilus menininkas, bet ir retos šilumos žmogus, daugeliui brangus draugas ir bičiulis.

Nors Juozas Akstinas pagreičiai sėkmingai reiškėsi ir dailėje (studijavęs Freiburgo Ecole des Arts et Metiers, ruošęs savo tapybos darbų parodas, iliustravęs knygas ir pastaruoju metu dirbęs dekoratorium prabangioje Montrealio parduotuvėje), šiomis eilutėmis norėtumėm bent trumpai paminėti antrąjį Juozo kelią: žerincią, nepamirštamą jo kūrybą lietuvių dramos teatre.

Turbūt, pati Aukštaičių žemė, jį išsopusi švelnios rytmečio miglos peizaže, išmokiusi graudžios dainos ir sambrėškio pasakos, suteikė jam tą didelę išraiškos dovaną — aktorišką galią, kuri per eilę metų liepsnojo jo rankose ir lūpose. Jo teatrinis talentas buvo tiesiog neribotas: dramatinė jė-

BIRUTĖ PŪKELEVICIŪTĖ

ga, ašara ir šypsena, visa žmogiškų jausmų skalė — kažkur giliai, pasamonej, buvo jam intuityviai aiški. Lyg pirmąpradis šaltinis, kuriam pasiekti jis turėjo tiesų ir trumpą kelią. Pūkiai valdydamas balsą ir judesį, turėdamas lakią vaizduotę ir drauge kūdiškai skaidrią sielą, jis tarsi žaidė brangakmeniais, kurių pilnos buvo jo rieš-

JUOZAS AKSTINAS, pasakotojas "Baltaragio malūne."

kučios: žaidė lengvai, jaunatviškai, pats nušvitęs kūrybiniame džiaugsmo žiūrovai juo gėrėjosi scenoje, gi mes, jo draugai, dažnai būdavome liūdininkais tokių aktoriško darbo viršūnių repeticijose, kurių neįstengėm protu nei suprasti, nei išsiaiškinti: prie jų galėjome prisitarti tik tai su nuostaba.

Teatrinis Juozo kelias būdingas visai išeivijos tragedijai. Debiutas Ukmergės teatre, "Aušros sūnų" spektaklyje, vėliau labai akivaizdus jauno talento blykstelėjimas "Skapeno išdai-gose", pabarstyto Fronto teatro išvykos, kelionės po Vokietiją, talkinant St. Pilkos rečitaliams, ir galop dykila metų Montrealyje, mažu teatre išeivių nausėdijoje, toli nuo didesnių lietuviškos kultūros centrų.

Vargiai Montrealyje būtų susikūrus dramų vietos, jeigu Juozo nebūtumėm savo tarpe turėję. Nuo pat pirmųjų M. L. Dramos teatro užuomazgos dienų Juozas savo talentu nušviesdavo visus mūsų spektaklius: "Živilė" (Karijotas), "Bubulį ir Dundulį" (Bubulis), "Šilkinis pančius" (Jeronimas), "Pabudimą" (dekoratorius ir Kunigas Antanas), "Melagėlį" (režisiorius ir Jurgelis), "Baltaragio malūną" (Pasakotojas), "Milžino paunksmę" (Sigismundas ir Švitrigaila). Pastarųjų dviejų spektaklių vaidmenys skamba ir dar ilgai skambės besisukančiose plokštelėse...

Šalia jo sukurtų vaidmenų tolygiai reikšmę išskyla dailūs skaitymas, kuriame Juozas Akstina tektų laikyti tikrai neeilinį lietuvių grožinės literatūros interpretatorium. Šią duoklę Montrealio lietuviams Juozas atidavė su kaupu: nei vienas didesnis parengimas be jo neapsėdavo. Mielai jį kviesdavosi ir tolimesnės kolonijos: Chicago, Clevelandas, Hamiltonas ir kt. Klausytojų atmintyje ilgam laikui išliks gyvi jo meistriškai perteikti prozos fragmentai (V. Ramono, M. Ka-

JUOZAS AKSTINAS, Vengrų karaliaus Sigismundo rolėje "Milžino paunksmėje".

tiliškio, L. Dovydeno ir ypač P. Andrieušio knygų ištraukos). Gi jam, kaip poezijos skaitytojui, sunkiai surastumėm varžovą lietuvių aktorių rate. Čionai tarsi susikristalizavo visa tai, kuo prigimtis taip gausiai buvo Juozą apdovanojusi — retai aptinkamas

JUOZAS AKSTINAS - Švitrigaila "Milžino paunksmėje".

muzikalumas, subtili nuansuotė, jautrus lyrinio žodžio išgyvenimas. Kas bent sykį yra girdėjęs jo skaitomas Vyt. Mačernio "Vizijas", pilnai supras tikrąjį interpretatoriaus pašaukimą, kai poetas ir aktorius skamba, susiliejęs į vieną akordą, — neatskiriamai.

Gedulas gaubia šiądien visą lietuvių dramos teatrą, nes Juozo asmenyje jis neteko nuostabaus aktoriaus — scenos menininko pačia šviesiaja, pačia tikrąja prasme.

Tau per mažas, per varganas buvo išeivijos teatras, Juozai. Gražiausieji vaidmenys dar turėjo Tave pasitikti. Tau scena buvo žadėta: Tau priklausė kaukės ir koturnos.

Tačiau Tu liksi gyvas mūsų tarpe. Kur bedirbtumėm, ką bedirbtumėm, Tavęs mes visados stokosim. Ten, kur susilies visos žmogiškos aistros, sielvartas, džiaugsmas ir laimės ilgesys, ten kur teatrinis sapnas taps viena ir tikra tiesa.

ŠIAULIUOSE BAUDŽIA UŽ BATUS, KAUNE - UŽ DOLERIUS

Liepos vidury respublikinio teismo išvažiavimo sesijoje Šiauliuose buvo sprendžiama 20 asmenų byla. Visi buvo kaltinami vogę iš valdinio batų fabriko ("El-nio", buv. Nurokų) batus ir juos pardavinėję "iš po stalo" įvairiuose Lietuvos miestuose. Svarbiausias kaltinamasis -- A. Mejerovičius, kuris, būdamas vieno fabriko skyriaus meistras, susitaręs su sandėlininku E. Ruku, įsitaikė pasigaminti "neapyskaitinių" batų (tai yra, neįtrauktų į

knygas). Jiems parduoti suorganizavo pardavėjų tinklą iš krautuvų vedėjų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Joniškėje ir kitur. Į tinklą prisidėjo tūlas M. Magidas, A. Lipskis, L. Mejerovičius, Z. Dapševičienė, o prie "tiekėjų" prisijungė ir buvęs telegrafo inžinierius V. Vaišvila, kuriam kombinato sandėlininko pozicija pasirodžiusi patrauklesnė už inžinieriaus profesiją prie telegrafo... Šis buvo kaltinamas per kelis mėnesius išleidęs į "po grindinį" tinklą 400 porų batų ir tuo fabrike sudaręs 14,000 rublių trūkumą (iš to matyt poros batų savikaina fabrike -- apie 46 rubliai).

Šios prekybos pradininkas A. Mejerovičius nubaustas 12 metų kalėti, Rūkas ir L. Mejerovičius po 10 metų, kiti po 7 metus.

Liepos 18 d. Kaune prasidėjo kita byla -- valiutos spekuliantams. Kaltinami -- Antanas Ša-kalys, Moisiejus Cukermanas, Kauno katedros kūrėjas Jonas Jaušauskas, Tamara Juškevičienė ir eilė kitų. Pažymėtina, kad Kaunas jau nuo seniau garsėjo, kaip svarbiausias slapotos prekybos svetima valiuta centras.

Nebeduoda kolchozams talkininkų

Liepos 12 d. Maskvos valdžia ir partijos centras paskelbė nutarimą, tiksliau -- išbarimą respublikinėms valdžioms ir kolchozų vadovams už prašymus leisti panaudoti darbininkus iš miestų talkoms žemės ūkio darbų metu. Pamoksle liepiama geriau organizuoti turimas darbin-gas pajėgas ir geriau naudoti mašinas, o ne ieškoti studentų ir fabriku darbininkų talkos. Sako: "Yra žinoma, kad miestų gyventojų įtraukimo į žemės ūkio darbus praktika atsieina labai brangiai. Daug žmonių atitraukiama nuo darbo pramonėje, valstybė moka įtraukiamiems į žemės ūkio darbus darbininkams ir tarnautojams pusę, o kartais ir daugiau darbo užmokesčio. Šios išlaidos aiškiai

nepasiteisina". (O iš kolchozininkiško "uždario", kaip irgi yra žinoma, niekas negali pragyventi, todėl reikia mokėti nors pusę fabrike gaunamos algos, kitaip niekas negalėtų net ir liepiamas į tas "talkas" eiti).

Toliau sako: "Šios išlaidos aiškiai nepasiteisina, įtraukiamų į kolūkių ir tarybinių darbų pašalinių žmonių darbo našumas labai mažas. Jeigu vadovai apskaičiuotų, kiek kainuoja produkcija, kuri nuimama tokiais "metodais", jie pagalvotų ar reikia kviesti pašalinius darbininkus". (Bet kam jiems galvoti, jei anksčiau valdžia tokių "talkininkų" atvėrė, ir jei produkcija vistiek išeina nuostolinga, su talka, ar be talkos).

Tačiau, kur kolchozai vis dar tikrai negali be miestiečių pagalbos išsiversti, Maskvos valdžia leido respublikinėms valdžioms siųsti ten pernelyg didesnę sąlygomis darbininkų, studentų, moksleivių. Bet šį kartą toki kolchozai turės gana smulkiai pasiaiškinti, kodėl jie negalėjo be tokios talkos išsiversti, ir turės duoti smulkia apyskaitą, kiek ir ko tie talkininkai pas juos atliko.

Išimtis daroma tik paties "Chruščiovo dvarams", tai yra vadinamoms "plėšininėms žemėms" Kazachstane. Į ten ir šįmet, kaip ir kitais metais, siunčiami talkininkai derliaus nuimti iš visos imperijos. Jau keli ešalonai išsiųsti ir iš Lietuvos. (LNA)

VISIEMS KORP! NEO-LITHUANIA NARIAMS

Visi korporantai, korporantės norintieji vykti į Korp! Neo-Lithuania V vasaros stovyklą Osterville Manor, Osterville, Cap Cod, Mass. turi paskubėti užsiregistruoti iki rugpiūčio mėn. 1 dienos savo vietovių Korp! Neo-Lithuania valdybose, įmokant \$10.00 pradinio -- užsiregistravimo mokesčio, ar tiesiog pas fil. E. Noaką, 103-53 104th St., Ozone Park 17, N. Y., prisiunčiant pinigų jam tiesiog, nurodant kada užsiregistruojas mano atvykti į stovyklą ir kiek laiko išbus.

Registruotis turėtų ir visi tie korporantai ar jų šeimos nariai, kurie vyksta ir nevisam laikui (stovykla bus nuo rugpiūčio mėn. 25 d. iki rugsėjo mėn. 3 dienos), nors ir vienai parai. Tokiu atveju, žinant kada užsiregistravęs atvyks -- vietoje bus parūpinta pastogė.

Korp! Neo - Lithuania New Yorke valdyba turėjo daug paklausimų iš studentų ne korporantų -- ar jie gali dalyvauti Korp! Neo-Lithuania stovykloje kaip svečiai. Pranešame visų suinteresuotų studentų žinią, jog svečiai visuomet yra maloniai priimami, tik ir jiems taikoma ta pati registracija -- užsiregistruoti iki rugpiūčio mėn. 1 dienos pas Korp! Neo-Lithuania padalinį valdybų narius -- Chicagoj, Clevelande, Bostone, Detrote, Philadelphiaj, Toronte, New Yorke ir sumokėti \$10.00 pradinio -- registracijos mokesčio. Be to, atvykę į stovyklą, nors ir svečio teisėmis, turės prisiderinti prie stovyklos vadovybės bendrų nurodymų ir nustatytos stovyklos darbų tvarkos.

Korp! Neo-Lithuania New Yorke Valdyba

• Laisvės Kovų Dainos, LNF išleistas knygos visais reikalais kreiptis į E. Čekienę, LNF pirm., 87-80 96 St., Woodhaven 21, N. Y.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIŠ,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Balsuok NE rugp. 14

CLEVELANDO GYVENTOJAI!

APSAUGOKITE SAVO BALSĄ — APSAUGOKITE GYVENTOJŲ BALSĄ — APSAUGOKITE MŪSŲ DEMOKRATINES TEISES.

GEGUŽES 8 D., GYVENTOJAI BALSAVO NE DĖL \$5,400,000 MOKESČIŲ PADIDINIMO. DABAR KAI KURIE POLITIKAI SIEKIA AP-EITI GYVENTOJŲ VALIĄ SPECIALIU BALSAVIMU (MANYDAMI, KAD GYVENTOJAI PAMIRŠ BALSUOTI).

TAS MOKESČIŲ PAKĖLIMAS NEREIKALINGAS!

1. JIE NORI 580 DAUGIAU TARNAUTOJŲ, BET Miesto gyventojų skaičius mažėja!
2. JIE NORI DAUGIAU PAINIGŲ AERODROMO VEIKIMŲ, EET AERODROMAI 1961 METAIS TURĖJO \$1,148,000 PELNŲ!!
3. JIE NORI DAUGIAU BEDARBIŲ PASALPOMS — O SAMDO ŽMONES, GYVENANCIUS UŽ Miesto ribų!!
4. TIE MOKESČIAI PAKELS JŪSŲ MOKESČIŲ NORMĄ Į AUKŠČIAUSIĄ CLEVELANDO ISTORIOJE!!

Balsuok NE dėl mokesčių pakėlimo siūlymų rugpiūčio 14 dieną

Cleveland Association of Building Owners and Managers
Apartment and Home Owners Association
Forest City Park Civic Assn., Inc. — Drake Area Street Club — Liga Orhrony Gospodarce — Tax Payers Protective League, Inc. — Buckeye Home Owners Improvement Association — Harvard-Scott-Lee Association
KARL DULDNER, Chairman, 691 The Arcade

WASHINGTONE DAROMI ŽYGIAI MOKESČIAUS SŪMAŽINTI! CLEVELANDO POLITIKAI NORI MOKESČIUS PADIDINTI!

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

2515 West 69 St.

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKIA

Čia gėrimus pirksite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
2. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
3. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
4. GERMAN BRANDY 10 metų senumo 5th 4.39
5. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th 5.29
6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th 3.59
7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
8. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
9. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Pavykęs Tėvynės Garsų vakaras

Tėvynės Garsų radijo programos vadovas J. Stempužis kasmet, gaila, kad ne dažniau, įgaliina clevelandiečius maloniai ir tikrai jaukiai praleisti vakarą. Graži proga, šaunus, balius dailioje salėje ant ežero kranto, įdomia programa bei šventišku nusiėtimu.

Šeimininkas gambiai sukėlė linksmumą gausiai susirinkusiuose svečiuose. Džiaugėsi netikviečiniams lietuviai, bet ir specialiai atvykusieji iš Chicago, Detroito ir kitų kolonijų, ne tik savieji, bet ir kitataučiai, paaukoję draugingą vakarėlį mūsų bendram labui. Kiekvienas ryškesnį asmenį buvo supažindinti su publika, pakviesti pasirodyti ir tarė trumpą prielankų žodį. Čia tektų išskirti J. Mulioį, stipriai paveikųš visus savo sultingą kalbą, paliesdamas ir politiką, ir kitokias aktualijas ir mūsų reprezentacijai meną. Greta rikiuotume O. Mikulskienę, Tėvynės Garsų bendradarbę, Mecenatą - Lietuvų Taupymo ir skolinimo bendrovės atstovus, J.T. De Righerį ir El. Ross, Clevelando miesto tarybos atstovą E. Kataliną, apskrities išdininą J. Carney, Chicago lietuvių operos valdybos pirmininką V. Radžių, veikėjęs J. Smetoną (čia pat surinkusį nemažą parašų svarbiai rezoliucijai) ir W. Saxbe, WXEN radiofono atstovą Bauerį, ir dar keletą kitų. Tuo būdu mus jaudino ir imponavo glaudūs ryšiai su

• Į Lietuvii Fondą įstojo nariu New York Lietuvii Gydytojų Draugija, įmokėjusi fondo sąskaiton 200 dol. Pažadėję įnešti dalimis vieną tūkstantį dolerių. Džiugu, kad šalia gausaus pavienių daktarų įsijungimo į LF, fondo nariais tapo ir gydytojų draugijos. New York Lietuvii Gydytojų Draugijai vadovauja Dr. Antanas Starkus, 195 Kosciuszko St., Brooklyn 16, N. Y. Iždin. Dr. Elena Mekys, 1558 Greene Ave., Brooklyn 37, N. Y.

KREIPKITES Į SAVO SODININKĄ

Pavyzdinai sutvarkytą sodybą yra kiekvieno šeimninko pasididžiavimas ir didelis įnašas į jūsų apylinkės gyvenimą.

Mes turime Jums pasiūlyti žemaūgių vaisinių medelių, vaiskrūmių, spalvingų rožių, įvairių dekoratyvinių krūmų, pievoms Agrico trąšų, piktžolėms naikinti chemikalų, durpių ir seklių.

Taip pat galite gauti specialiai paruoštos žemės kambarinėms gėlėms.

Užsukit pas **Vincę Apanių**, jūsų sodininką —

12518 Lake Shore Blvd., Cleveland 8, Ohio, arba šaukit telefonu PO 1-5614.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

kongresininkais, Ohio valstybės ar Clevelando miesto valdžios atstovais. Tatai buvo pritikli ir meilinga. Retas dalykas, kad ir kalbų skirtumas buvo beveik nepastebimas.

Nuotaika lyg šautė šovė aukšty, prasidėjus meno programai. Gražių įspūdžių paliko clevelandiečių iškilį ir tuo pačiu metu jau platesniame pasaulyje įsigalinti operos bei koncertų solistė A. Stempuženė, sudainavusi: Už stalo sėdau - A. Račūno, truputį perimtai, bet taikliai; Na, tai kas? - K. Kavecko, nuotaikingai ir geros mokyklos privaumuais; Vasara - G. Gershwin, su žavingai tobula ir ilga baiga; Vakarų užburtas - R. Hammerstein daugiopai sukaupia ir stiliaus ribose pavyzdinai išlaikytą; žiūrovams nenurimstant, priedas - populiarioji Grenada - Lara, grakščiai, tartum truputį kitoki (sąmoningai ir gudriai pagilintu, sakytume, siunčiamu į galvą) balsu, netemdančiu tembro, perteikta.

Ir galų gale įspūdingiausioji koncerto dalis - tos pačios dainininkės su Čiurlionio ansamblio vyrų choru atlikta: Vilija - iš Linksmosios našlės operėtos - Fr. Leharo, subtiliai santūri, svajinga; jau kaip ir suliaudinotoji Miškų gėlė, atsargiais niuansais ir paveikiu, dar atsargesniu bendruoju derinimu ir pabaigai viską viršijanti Habanera - iš Carmen operos - J. Bizet, solistei tarpais vos žymiai įsikūnijant į čigonės vaidmenį, vaidybinėmis priemonėmis ir beryškinant karštomis emocijomis, dar "paspirginamomis" iš choro pusės, sukėlė ilgai nenutrunkančių ovacijų.

Dirigentui A. Mukulskui tikrai pavyko išlavinti chorą ir išgludinti detales iki pagirtino lygio lyg ir naujame ansamblio repertuare.

Ansamblio chormeisteris ir vyrų okteto vadovas R. Babickas palydėjo visą koncertą, pianu, pasižymėdamas tikslumu, laisvais polėkais ir fiksuotomis aliuzijomis į pagrindines temas.

Gėlės solistei ir dirigentui apvainikavo publikos dėkingumą.

LJETUVIŲ KULTŪRINIO DARŽELIO LIKIMAS

Ar Lietuvii Kultūrinis Darželis bus išlaikomas jam prideramoje pagarboje, ar bus užleistas kaip nereikalingas?

Lietuvoje bolševikai išvartė visus mūsų tautinius paminklus. Clevelando Lietuvii Kultūriniam Darželyje stovi paminklai trijų mūsų žymių vyrų: Dr. Jono Basanavičiaus, Dr. Vinco Kudirkos, kun. Mačiulio-Maironio ir didingi Gedimino stulpai. Greta to, pasodinti ažuolai Susivienijimui Lietuvii Amerikoje ir L. R. K. Susivienijimui.

Taigi, Lietuvii Darželiai laikytini mūsų tautine šventove.

Clevelando Kultūrinis Darželis tokiu buvo mums iki naujiems ateiviams atvykus: Darželyje būdavo rengiami Vasario 16-tos minėjimai ir kitos svarbios šventės, bei lankoma suvažiavimų-seimų progomis.

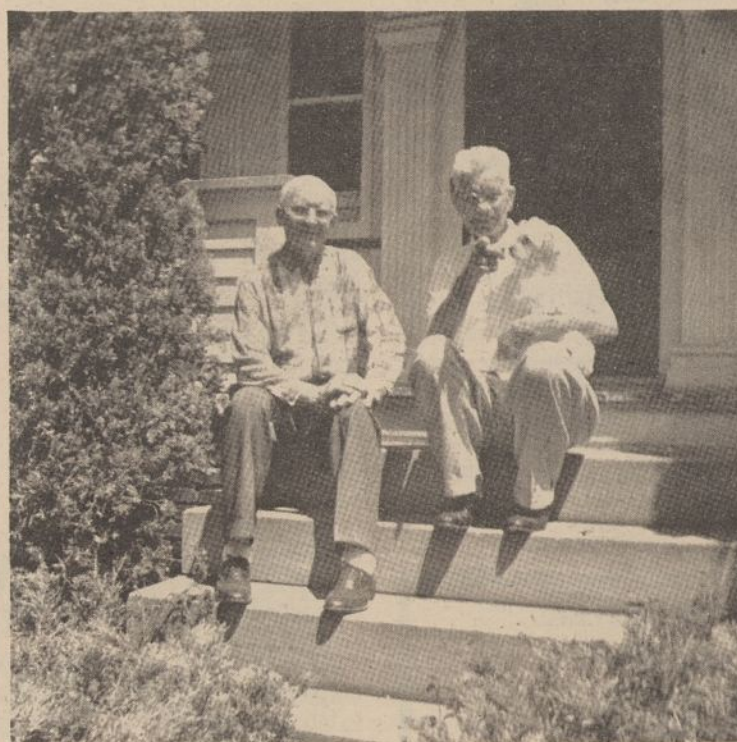
Naujai atvykusiems pamėmus vadovauti didesnėms tautinėms šventėms, kultūrinis Darželis ir jame stovį paminklai liko lyg užmirštu dalyku.

Visos apeigos Darželyje privalo būti pravedamos rimtai organizuotai, iškilmingai ir asmenų suprantančių darželio prasmę ir

Vėliaus lengvosios atletikos varžybų spiritus movens A. Bielskus, apdovanojo tos dienos laimėtojus: Tamašauską iš Toronto, Nausėdą iš Chicago, Mocketę iš Clevelando, Karaliūtę iš Clevelando ir Alexejūną iš Chicago. Gera, kad Clevelande prigiję paprotys šitaip pagerbti sportininkus nugalėtojus plačiosios visuomenės akivaizdoje.

Vėl norėtusi kartoti J. Stempužio raginimus - klausykime penktadieniais ir remkime, remkime visi mūsų radiją.

Vladas Braziulis

Ilgesnį laiką sergąs Clevelando lietuvių veikėjas inž. Pijus Žiūrys gydosi savo namuose, dažnai aplankomas senųjų draugų. Nuotraukoje Misčikas ir Žiūrys.

V. Braziulio nuotrauka

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėje ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

tikslą, nes yra pasitaikę negeistinių reiškinų, papiktinusių Darželių veikėjus.

Šiuomi kviečiu naujuosius ateivių veikėjus ir jų organizacijas stoti į Lietuvii Kultūrinio Darželio Sąjungą pavieniais atstovais ir draugijų įgaliotinais, kaip iki šiol buvo daroma. Mokestis metuose tik \$1.00 nuo asmens. Darželio Sąjungos susirinkimai laikomi kas mėnesį ar pagal reikalą. Atstovai iš savo tarpo renka valdybą ir ji vadovauja veiklai. Planingi susirinkimų nutarimai ar pašalinių organizacijų pasiūlymai išvengs tokių keistenybių, kokios matėsi pastarais dviem atvejais, Maironio paminklą atidengiant ir po to. Darželio Sąjunga privalo būti išlaikoma pastovia organizacija, ne praeinąs dalykas kokiam vienam reikalui praveisti ir vėl viską užleisti. Juo greičiau atstovai papildys Darželio Sąjungą, juo greičiau ji pasirodys rimtesniais darbais.

K. S. Karpus

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the MAY cos (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDO ISTORIJOJE! NIEKADA ANKSČIAU VYRIŠKŲ KELNIŲ IŠPARDAVIMAS NESIEKĖ TOKIOS KIEKYBĖS! ŽYMI GAMYKLA PERKRAUTA! MES SUSĖMĖME VISĄ JO SANDĖLĮ! 20,000 PORŲ PUIKIŲ VYRIŠKŲ KELNIŲ

KELNĖS
3.99

PALYGINKIT su 5.99 iki 6.99

Pirkite keletą porų ir džiaugitės didelėmis sutaupomis

DYDŽIAI: 29 iki 42 taip pat 44 iki 50

Vasarai tropikinės, automatiškai skalbiamos, visus metus nesikeičiantis svoris ir dydis — daugelis patobulinta su "scotch-gard"! Didžiausias pasirinkimas vyriškų kelnų mūsų istorijoje! Ateikite ir patys įsitikinsite!

ŽIŪRĖKITE Į ŠIAS MEDŽIAGAS:

- Škotijos siūlės
- 55% dacronas ir 45% dirbtinio šilko acetato
- 55% dacrono ir 45% medvilnės
- Doeskino medžiagos
- Vilna ir šilkas
- 55% dacronas ir 45% dirbtinio šilko
- 65% dacronas ir 35% medvilnės
- Vilnonės
- Dirbtinas šilkas ir dynel
- Arnel ir dirbtinas šilkas

ŽIŪRĖKITE Į ŠIUOS STILIUS:

- Klostių stiliai
- Kontinentaliniai stiliai
- Konservatyvūs stiliai
- Be diržų stiliai
- Jaunimui stiliai
- Siauri stiliai
- Lygaus priekio stiliai
- Lenktų galų stiliai
- Atvirų galų stiliai

ŽIŪRĖKITE Į ŠIUOS MEDŽIAGŲ MODELIUS:

- Lygios spalvos
- Flaneliai
- Lininės siūlės
- Pledas
- Gabardinai
- Puošnios
- Kvadratinės
- Paplininės
- Dryžuotos
- Skersiniais dryžais

ŽIŪRĖKITE Į ŠIAS SPALVAS:

- Pilkos
- Juodos
- Metaliniai rudos
- Alyvinės
- Rudos
- Mėlynos
- Pilkos
- Rusvos
- Jūreiviškai mėlyna
- Alavo
- Smėlynė
- Šviesiai mėlynos

GAILA, NEPRIMAMI PASTŲ AR TELEFONU UŽSAKYMAI! Dėl labai žemų kainų privalome imti nežymų mokestį už pataisymus.

BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

Clevelando ir kaimyninių miestų lietuviai – didi ir maži
kviečiami į

DEŠIMTAJĄ LIETUVIŲ DIENĄ

Ruošiamą LB Clevelando Pirmos Apylinkės

Šį sekmadienį, rugpiūčio 5 d.

Neurų sodyboje, Brunswick, Ohio.

[vairi programa

PRADŽIA 12:30 v. IŠKILMINGAS ATIDARYMAS 3 v.

Visi laukiami. Savo atsilankymu paremsite LB tikslus

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Neringos skaučių šiu metų "Sešupės" stovyklautojų gražus būrelis jau įsikūrė prie Pymatuningo ežero.

Stovyklauja 26 sesės nuo 7 iki 16 metų. Jauki lietuviška nuotaika ir skautiška tvarka jau smarkiai paveikė iš miesto ištrūkusias seses.

Stovyklos vadovybė tikisi rugpiūčio 4-5 d. gražaus būrio tėvelių ir svečių iš Clevelando. Rugpiūčio 4 d. skiriama Lietuvos atgimimo dainiaus Maironio garbei. Laužai įvyks, kaip paprastai, saulei leidžiantis. Sekmadienį pamaldas laikys kun. Dziegoraitis.

Pentkadienio vakare stovyklaujančias seses dr. Vaitėnas apdalins III-jo tipo polio skiepais. (ab)

• Lietuvių Operos Chicagoje vadovybė su Vyt. Radžium priešakyje buvo atvykusi į Clevelandą ir liepos 28 d. dalyvavo Tėvynės Garsų radijo vakare-baliuje. Sekmadienį, liepos 29 d. Juozo ir Aldonos Stempužių bute įvyko pasitarimas operos atskirvietimo į Clevelandą reikalui.

• Jonas Vedegys, Marija ir Liudas Stašaičiai iš Chicago, atostogų kelionėje buvo sustoję Clevelande ir ta proga atsilankė Dirvos redakcijoje.

J. Vedegys, gyvenęs Argentinoje, dabar dirba Draugo spaustuvėje. L. Stašaitis yra žinomas Chicagoje statybų vykdytojas — rangovas.

• Lietuviai televizijoje. Clevelando mokyklų taryba su Ch. 5 televizijos stotimi teikia 15 minučių tautinių kultūrinių darželių programą pirmadienio vakarais, 7:15 val. Programa apima trumpą kalbą angliškai apie tą tautą ir jų darželio vaizdai ir keletą tautinių šokių ar šiaip pasirodymų. Lietuvių Darželio programa bus rugsėjo 3 vakare. Darželio Sąjungos pirmininkas Jonas Brazauskas tariasi lietuvių programai prideramai praveisti.

• Tarptautinė diena darželiuose. Apie 20 tautų, tu-

rinčių Clevelande savo kultūrinius darželius, nutarė rengti tarptautinę dieną darželiuose sekmadienį, rugsėjo 23 su bendra programa. O po to kiekviena tauta savo atskiru pasirodymu.

Iš lietuvių pasitarime dalyvavo Darželio Sąjungos pirmininkas Jonas Brazauskas, K. S. Karpus ir Pola Glugodienė, kurie tariasi su meninėmis pajėgomis lietuvių programai prideramai praveisti.

• Viloje Rūta prie Pymatuningo ežero netoli Ando-

Prie Pymatuningo ežero stovyklaujantiems Clevelando lietuviams skautams kun. S. Kulbis laiko pamaldas. V. Pliodžinsko nuotrauka

Kun. S. Kulbis dalija Komunią Clevelando skautų stovykloje. V. Pliodžinsko nuotrauka

ver, Ohio šiuo metu vasaroja: Sofija Smetonienė, Jadvyga Tūbelienė, Juzė Nasvytienė, Steponas Nasvytis.

Kartu su vilos šeimininke Veronika Nagevičienė, jie siunčia Dirvos redakcijai, administracijai ir jos skaitytojams geriausius linkėjimus.

• Mirė Stasys Grybauskas, L. V. S. Ramovė aktyvus narys. Palaidotas liepos 28 d. Kalvarijos kapinėse, kur priglausta jau visa eilė Lietuvos karių. Paliko sūnų Vincentą ir dukrą Nijolę.

• Lengvos muzikos ir operėčių mėgėjams gera proga pasinaudoti Clevelando Vasaros orkestro puikiai išpildomais koncertais Public Auditorium vėsinaimoje salėje.

Šeštadienį, rugpiūčio 4 dieną, vyks Lernerio ir Loewe's muzikos ir dainų divertismentas, kurių tarpe "Camelot" ir "My Fair Lady" užims pagrindinę Broadway nuotaikų skalę. Solistai: Bonnie Murray, Carl Olsen, Jack Russell ir "Pops" choras. Koncerto pradžia 8:30 v. vak.

• Lithuanian Village akcijos yra jūsų indėlis mūsų bendruomenės ūkiniam kilimui. Tai nėra auka — jos duoda pelno. Jas įsigyti — mūsų visų pareiga.

PAGREITINTAS SIUNTIMŲ Į LIETUVĄ PASIUNTIMAS

Lietuvių Prekybos Namai, susitarę su Globe Parcel Co. centru, jau pradėjo siųsti savo klientų siuntinius per minėtos bendrovės centrą. Toks siuntimas per centrą kainuos mums papildomų iš-

laidų, bet mes savo klientams siuntinio kainos nekelsime.

Per centrą siunčiami siuntiniai turėtų pasiekti adresatą maždaug viena savaitė anksčiau, nei siunčiami per

kitas Clevelando siuntimo agentūras.

Šiuo metu mes gavome daug įvairių medžiagų, skarelų, bei kitų dalykų tinkamų į siuntinius. Per visą rugpiūčio mėnesį mes duosime savo klientams didelės nuolaidas. Tat skubėkite pasinaudoti nuolaidomis — atpiginimais, greitu siuntinių jūsų artimiesiems Lietuvoje pristatymu ir mandagių mūsų įmonės patarnavimu.

Mūsų adresas: 6905 Superior Ave. (Dirvos namuose).

Lietuvių Prekybos Namai

Parduodamas namas

2 šeimų, po 4 kambarius. Parduoda savininkas už žemą kainą. 108 Garfield Hts. (88, 89, 90)

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite
ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558
Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

Skautų vadovai stovykloje prie Pymatuningo ežero. Iš kairės: V. Jokubaitis, dr. M. Vaitėnas, skaučių stovyklos viršininkė Balašaitienė, kun. S. Kulbis ir skautų stovyklos viršininkas B. Rėkus.

V. Pliodžinsko nuotrauka

DIRVA

Nr. 88

1962 m. rugpiūčio 1 d.

KAS IR KUR?

• **Kuriasi bendradarbių klubai.** Laisvosios Lietuvos bendradarbiai liepos mėn. 13 d. įsteigė to laikraščio bendradarbių klubą, kurio valdybą sudaro: A. Kačinskienė — pirm., R. Mišauskas — vicepirm., Dr. K. Sruoga — sekretorius, K. Radvila — valdybos narys bibliotekos reikalams. Laisvosios Lietuvos redaktorių yra A. J. Kaulėnas.

• **Melbourne, Australijoje,** dail. A. Vaičiūčio ir A. Krauso iniciatyva liepos 15 d. buvo įsteigtas Čiurlionio Diskusijų klubas. Klubas numato rengti diskusijas kultūriniais klausimais. Klubu vadovys sudaro dail. A. Vaičiūtį, dail. V. Jomantas ir A. Krausas.

• **Filisterių Skautų Sąjungos** centro valdyba sveikino Chicagoje vykusį ALT suvažiavimą, išreikšdamą viltį, kad jo sprendimuose bus atsižvelgta ne vien tik į politinių partijų reikalavimus, bet ir į visos lietuvių visuomenės, ypač neaplenkiant ne jaunosios kartos, nuomonę.

• **Danguolė Balcerytė** ir Stasys Vanagūnas ruošiasi susituokti Urbanoje šių metų rugpiūčio mėn. 18 dieną. Danguolė baigė Illinois Universiteto psichologijos fakultetą. Pasiryžusi siekti Masters laipsnį iš 'social work'. Stasys ruošiasi magistro laipsniui iš ekonomijos, o vėliau tikisi pasiekti daktarą.

Abu veiksnių organizaci-

"VILNIUS LIETUVOS GYVENIME" prenumeratorių žiniai

VKL S-ga Toronto skyrius praneša, kad jau išėjo iš spaudos dr. A. Šapokos knyga "Vilnius in the Life of Lithuania".

Bereikalingoms išlaidoms ir nesusipratimams išvengti, prašome prenumeratorius, kurie pakeitė savo adresus, pranešti iki š. m. rugpiūčio mėn. 15 d. savo naujos gyvenamos vietos adresus. Rašyti: J. Cicėnas, 21 Alhambra Ave., Toronto 3, Ont., Canada.

niame darbe. Danguolė yra Chicago Korp! Neo-Lithuania išdininkė, o Stasys buvo Akademikų Skautų Urbanos skyriaus pirmininkas. Chicago neolithuanai sveikina Danguolę ir jos būsimąjį vyrą. Danguolė ir Stasys, tebūnie Jūsų vedybų diena šviesiausia ir laimingiausia, o Jūsų šeimyninį gyvenimą telydi darnumas, palaima ir pasisekimas. (rs)

• **Lietuvos Atsiminimų Radijo** gegužinė įvyks: newyorkiečiams rugpiūčio 5 d. Lenkų Parke — 108-11 Sutphin Blvd., Jamaica, L. I., N. Y.

New Jersio lietuviams bus rugsėjo 9 dieną Royal Gardens Park, 990 E. Harlemwood Ave., Rahway, N. J.

Pradžiai 1 val. p. p. Šokiai 4 val. Bus Miss Lithuania rinkimai, šokių konkursai ir k. Gegužinės įvyks ir lietuvių salėje.

Mylimai mamytei, Sibiro tremtinei

STANISLAVAI EIDRYGEVIČIENEI

mirus, jos dukrai VLADEI MACIEJAUSKIENEI ir jos sūnui ir dukrai reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdime

St. ir B. Garlauskai

MARIJAI KASAKAITIENEI

mirus, jos vyrui V. KASAKAIČIUI ir šeimai ir sesutei JUZEI ORANTIENEI ir šeimai, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

L. J. Jucaičiai

MARIJAI KASAKAITIENEI

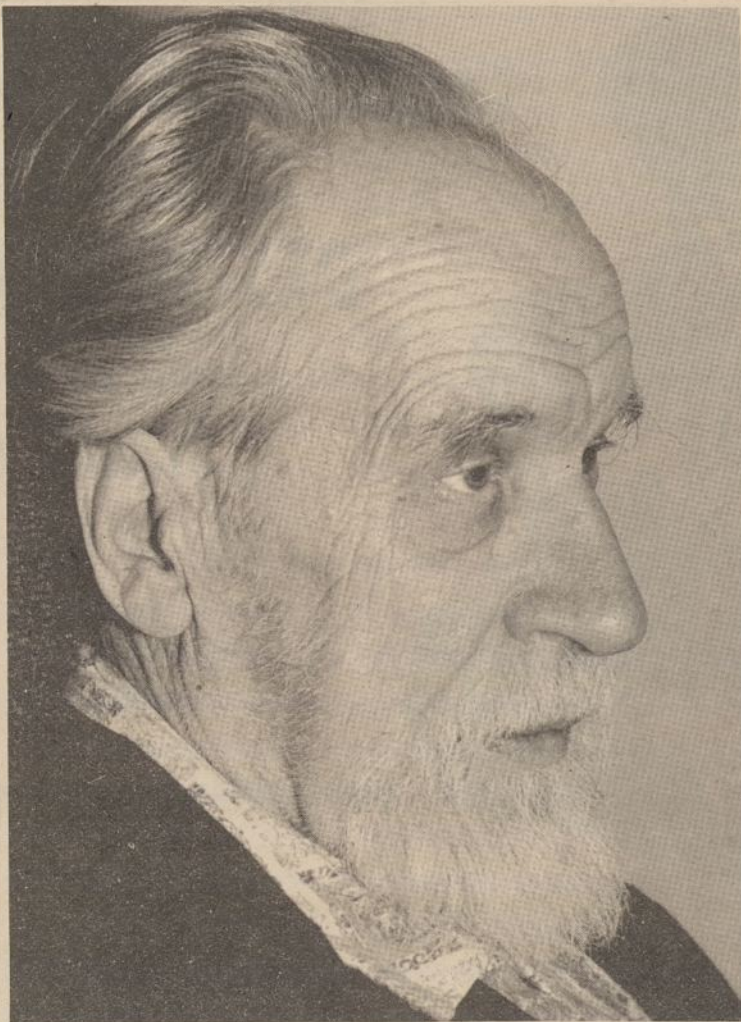
mirus, jos vyrui VACL. KASAKAIČIUI, Dr. ČEPULIO šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo

I. ir O. Žemaičiai

JONUI NASVYČIUI

mirus, šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo

Vytautas ir Algirdas Matulioniai

Prof. M. Biržiška

PAGERBS PROF. M. BIRŽIŠKĄ

Los Angeles lietuvių visuomenė, kur gyvena prof. Mykolas Biržiška, iškilmingai minės jo aštuoniasdešimtąjį gimtadienį. Los Angeles lietuvių bendruomenės apylinkės iniciatyva, visų Los Angeles lietuvių organizacijų atstovų susirinkime išrinktas specialus tam minėjimui suorganizuoti ir prarasti komitetas. Nutarta, kad iškilmingasis minėjimas bus rugsėjo 30 d. Los Angeles mieste.

Profesorius Mykolas Biržiška priklauso visai lietuvių tautai, brangus kiekvienam lietuviui, todėl visi laisvojo pasaulio lietuviai, kartu su Los Angeles miesto lietuviams, kviečiami minėti garbingojo sukaktuvininko gimtadienį. Komitetas maloniai kviečia visus laisvojo pasaulio lietuvius jungtis į minėjimą savo sveikinimais sukaktuvininkui, lietuvių politiniai, bendruomeniniai, kultūriniai samburiai, pavieniai mūsų garbingieji pareigūnai ir visi lietuviai maloniai kviečiami sveikinti garbingąjį sukaktuvininką.

Kelių pastarųjų metų bėgyje profesoriaus šeima turėjo skaudžių nelaimių. Šiais metais profesorius Mykolas Biržiška buvo sunkiai susirgęs, gulėjo ligoninėje, dabar yra nuolatinėje gydytojo ir artimųjų priežiūroje. Ma-

teriąlinė jo būklė sunki, Komitetas maloniai kviečia šia proga kartu su sveikinimais, siųsti ir auką garbingojo sukaktuvininko sunkiai būklei palengvinti. Tokiu būdu pats minėjimas bus įprasminamas suteikta, labai reikalinga parama.

Minėjimo diena artėja, todėl prašoma nedelsiant siųsti sveikinimus ir aukas-dovanas. Padarykite tą dieną mūsų dvasiniu pokyliu, prisimindami ir padėdami. Tą, kuris pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės deklaraciją ir visą savo gyvenimą skyrė Lietuvai ir lietuvių tautai.

Sveikinimus ir aukas-dovanas (čekius, money orders) siųsti komiteto nario, inž. V. Varno adresu (V. Varnas, 800 N. Van Ness Ave. Los Angeles 38, Calif.).

Komiteto pirmininkas J. Gliuda, nariai: arch. Ed. Arbas, V. Irlikienė, inž. J. Jodelė, mjr. K. Liaudanskas, inž. Br. Stančikas ir inž. V. Varnas.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ BANGA

CAPE COD'E, MASS.

GREAT MARSH RD., CENTERVILLE, MASS.

- 1.5 m. nuo šiltojo Craigville Beach vandens.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynasis pušų oras ir rami vietovė poilsiui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su viešu paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams — yra laivelis.

Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė, 15 Wendover St., Boston 25, Mass. Tel. AV 2-8046. o po birželio 23 d. į "Bangą", Box 188, Centerville, Cape Cod, Mass. Tel. SP 5-4633.

Melbourno lietuviai skautai stovykloje 1962 m. prie stalo....

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratos ir paprastos prenumeratos jau renkamos.

Garbės prenumerata — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumerata — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekius siųskite Dirvai.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įrištą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.

GERIAUSIAI PAILSĖT PER ATOSTOGAS

Gražiausioje lietuviškoje vasarvietėje CAPE COD, Mass.

JANSONŲ VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

RUGPIŪČIO MĖN. DAR YRA LAISVŲ KAMBARIŲ.

Kreiptis Audronė — Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J. Prospect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanūs maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūvims. Prie viešbučio veikia restoranai ir barai. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

PENNSYLVANIJOS POCONO KALNAI

Tik čia galėsite pamatyti visą gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo, kiekvienam yra labai reikalingas. Echo Valley Lodge.

Tai vieta, kurioje Jūs su ar be šeimos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgai pasiilsis Jūsų maloniuose prisiminimuose; kartu suteiks Jums poilsį, ramybę ir lietuvišką aplinkumą.

Echo Valley Lodge Jūs rasite be poilsio, puikų restoraną, erdvius atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais ar tai viengungiui ar su šeima, puikią teniso-krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

Echo Valley Lodge be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra puiki didelio tipo maudyklė (swimming pool) su nuosavu mažu ežeriuku ir 20 akrų puikaus miško.

Priimami užsakymai taipogi vestuvių puotoms, iškylos, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

Echo Valley Lodge atidaroma nuo liepos 4 dienos ir veiks per visus išstisus metus.

Lietuviai savininkai Julius ir Elena Garmai visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE, Echo Lake, Pa. Telephone: Stroudsburg 424-1920